

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 4-1, LT-01108 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, faks. (8 5) 210 7160, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos Respublikos Seimo
Kultūros komitetui

2021-09-29 Nr. S-126

DĖL NEPRITARIMO PROJEKTUI NR. XIVP-856 IR DĖL KULTŪROS RĖMIMO FONDO IŠSAUGOJIMO

Etninės kultūros globos tarybos (toliau – EKGT) ekspertai apsvarstė Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymo Nr. X-1260 pripažinimo netekus galios įstatymo projektą Nr. XIV-856 ir kitus su Kultūros rėmimo fondo (toliau – KRF) susijusius dokumentus. Nutarta siūlyti Seimo Kultūros komitetui nepritari projektui Nr. XIVP-856 ir išsaugoti KRF dėl šių priežasčių:

1. Projekto Nr. XIVP-856 ir susijusio projekto Nr. XIVP-857 Aiškinamajame rašte tvirtinama, kad šių projektų rengimą paskatino siekis įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2020 m. lapkričio 3 d. nutarimą Nr. KT187-N15/2020 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų, kuriais reguliuojamas tam tikrų programų, fondų arba institucijų finansavimas, nuostatų atitiktis Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (toliau – KT nutarimas) ir Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Vyriausybės programa), 72.2 papunktį. Norėtume atkreipti dėmesį į tai, kad nei Konstitucinio teismo nutarimas, nei Vyriausybės programa nereikalauja panaikinti KRF:

- KT nutarimo išvadoje nurodoma, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijai prieštarauja tik du iš šešių Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymo (toliau – KRF įstatymas) straipsniai: 3 straipsnis (1 dalies 1 ir 2 papunkčiai, 2 dalies 1 ir papunkčiai) – tiek, kiek šiame straipsnyje nustatytas konkretus praėjusių metų faktinių įplaukų iš akcizo pajamų už parduotus alkoholinius gėrimus ir apdorotą tabaką dydis bei azartinių lošimų mokesčio dydis, numatomas KRF planuojant kiekvienų metų valstybės biudžeto asignavimus; 5 straipsnis – tiek, kiek pagal jį draudžiama perduoti Kultūros rėmimo fondo lėšas į valstybės biudžetą ir per kalendorinius metus nepanaudotos šio fondo lėšos lieka jo sąskaitoje ir naudojamos kitais metais. Pabrėžtina, kad KT nutarimo išvadoje skelbiama, jog kvestionuotas KRF įstatymo 4 straipsnis Lietuvos Respublikos Konstitucijai neprieštaruoja, o kitiems KRF įstatymo straipsniams jokių pastabų nepateikta;
- Vyriausybės programos 72.2 papunktis tai pat nenumato KRF naikinimo, priešingai – nurodomas siekis įgyvendinant minėtą KT nutarimą atnaujinti KRF finansavimo modelį, stiprinti KRF lėšomis finansuojamų kultūros ir meno projektų tęstinumą ir sklaidą Lietuvos regionuose ir užsienyje, ypatingą dėmesį skiriant kultūros ir meno projektų stebėsenai ir analizei.

2. Fondas sudaro galimybes pritraukti papildomas lėšas, neapsiribojant vien valstybės biudžeto lėšomis. Būtent todėl KT nutarime visiškai nekvestionuojamas KRF įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 papunktis, numatantis galimybę turėti kitų teisėtai įgytų lėšų. Atkreipiame dėmesį, kad KRF įstatymo pirmtakas Kultūros ir sporto rėmimo fondas turėjo galimybę gauti lėšų

iš įvairesnių šaltinių, negu dabartinis KRF – tarp jų valstybės ir savivaldybių biudžetų tikslinius asignavimus, juridinių ir fizinių asmenų dovanotas (paaukotas) lėšas, palūkanas už bankuose saugomas Fondo lėšas. Naudinga būtų pasinaudoti ir kitų šalių patirtimi formuojant kultūros fondo lėšas: štai Estijos kultūros rėmimo fondo lėšos apima ne tik pajamas iš alkoholio ir tabako akcizų, azartinių žaidimų mokesčių (kas Lietuvos atveju būtų atvestina), bet ir fondui dovanotas lėšas, palikimus, taip pat įplaukas iš investuotų Kultūros fondo lėšų bei iš kitų ekonominių veiklų (tokių įplaukų teisiniam reglamentavimui yra skirti Estijos KRF įstatymo 6 ir 6¹ straipsniai, žr. priedą).

3. **KRF skiriama parama labai svarbi kultūros lauko žmonėms, tačiau KRF įstatymo naikinimas iki šiol nėra pakankamai plačiai išdiskutuotas su įvairiomis kultūrinėmis organizacijomis.** KRF sukūrimas turi ilgalaikę istoriją ir yra susijęs su nepriklausomos Lietuvos siekiniais formuojant kultūros politiką. Nors KRF veiklos pradžia siejama su 2007 m., tačiau prieš tai (nuo 1998 m.) veikė jo pirmtakas Kultūros ir sporto rėmimo fondas (toliau – KSRF). Galima teigti, kad tiek KSRF, tiek vėliau KRF perėmė kai kurias visuomeninio Lietuvos kultūros fondo funkcijas, o pastarojo idėja užgimė dar 1926 m., nors šio fondo įkūrimas užsitęsė iki 1986 m., jo veikla buvo ryški iki 2003 m.

Taigi Kultūros rėmimo fondo panaikinimas būtų labai skausmingas įvykis Lietuvos kultūros politikos istorijoje. Panaikinimas nėra pakankamai išdiskutuotas su visuomene, o teisinis KRF panaikinimo pagrindas yra abejotinas, nes to nenurodo KT išvada ir Vyriausybės programa.

Tuo remdamasi EKG T siūlo **išsaugoti KRF tobulinant KRF įstatymą – visų pirma keisti KRF įstatymo 3 ir 5 straipsnius atsižvelgiant į KT nutarimą, numatyti įvairesnius KRF lėšų kaupimo šaltinius, įtraukiant papildomas teisėtas galimybes.**

PRIDEDAMA. Estijos kultūros rėmimo fondo įstatymas (vertimas į lietuvių k.), 8 lapai.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė